

Wypłata środków z rachunku bankowego objętego zastawem finansowym

W obrocie gospodarczym powszechnie wykorzystuje się zabezpieczenia dotyczące środków pieniężnych na rachunku bankowym. Zabezpieczenia te przyjmują różnorodne formuły prawne i opiera się je na rozmaitych założeniach ekonomicznych. Celem niniejszego artykułu jest analiza kwestii wypłaty środków pieniężnych z rachunku bankowego, gdy wierzytelność posiadacza została obciążona zastawem finansowym, w świetle aktualnego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

TOMASZ CZECH

Zabezpieczenia dotyczące środków pieniężnych na rachunku bankowym¹ ceni się w obrocie gospodarczym przede wszystkim ze względu na ich płynność. Chronią one na ogół wierzytelności pieniężne, więc występuje korelacja między przedmiotem świadczenia z tytułu zabezpieczonych wierzytelności a przedmiotem świadczenia objętego zabezpieczeniem. Możliwe jest wtedy szybkie, bezpośrednie zaliczenie przez wierzyciela pobranych środków na poczet spłaty wierzytelności, zwłaszcza gdy dochodzi do pozasądowego wykonania zabezpieczenia. Niebagatelną rolę odgrywa okoliczność, że środki pieniężne zachowują swoją wartość nominalną i nie podlegają zużyciu w wyniku upływu czasu (mogą jednak tracić wartość realną ze względu m.in. na inflację). Ponadto dłużnikiem zobowiązanym do spełnienia świadczenia objętego zabezpieczeniem jest – poza nadzwyczajnymi sytuacjami – wypłacalna i wiarygodna instytucja (bank).

W praktyce wykorzystuje się różnorodne konstrukcje prawne w celu uzyskania zabezpieczenia dotyczącego środków pieniężnych na rachunku bankowym². Katalog tych zabezpieczeń ma charakter otwarty³. Stosuje

¹ Rozważania zamieszczone w artykule ograniczone są do rachunków bankowych (w rozumieniu art. 725 k.c.). Odpowiednio mogą być odnoszone do innych rachunków, na których ewidencjonuje się środki pieniężne, np. prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

² Por. np. I. Heropolitańska, *Prawne zabezpieczenia zapłaty wierzytelności*, Warszawa 2018, s. 436 i n.; R. Troicka-Sosińska, *Prawne formy zabezpieczenia kredytów: blokada rachunku bankowego, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem, cesja praw z umowy rachunku, kaucja*, Monitor Prawniczy 1995, nr 12, s. 376 i n.

³ Por. T. Czech, *Ogólne zasady dotyczące zabezpieczeń wierzytelności w polskim prawie cywilnym*, Monitor Prawa Bankowego 2014, nr 6, s. 57-59.